

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 109/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. júna 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť J. E., H., zastúpeného advokátom JUDr. P. G., H., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 145/2007 z 19. decembra 2007 v časti, v ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a tiež náhradu trov odvolacieho konania, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. E. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 145/2007 z 19. decembra 2007 v časti, v ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 145/2007 z 19. decembra 2007 v časti, v ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť J. E. trovy právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. G. do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením sp. zn. I. ÚS 109/09 z 23. apríla 2009 na ďalšie konanie sťažnosť J. E. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 145/2007 z 19. decembra 2007 v časti, v ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a tiež náhradu trov odvolacieho konania.

2. Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo spisového materiálu vzťahujúceho sa na vec vyplýva, že žalobca J. M. podal 14. mája 2003 proti sťažovateľovi žalobu, ktorou sa domáhal vydania osobných vecí. Rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 83/2003-65 z 23. septembra 2005 bola žaloba zamietnutá a žalobca bol zaviazaný na náhradu trov konania dôvodiac, že žalobca neunesol dôkazné bremeno. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie a krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 427/05 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Žalobca 2. apríla 2007 upravil žalobný petit alternatívne tak, že v prípade, že nebude možné vydanie vecí, žiada od žalovaného zaplatať sumu 100 000 Sk s prísl. Okresný súd

rozsudkom č. k. 9 C 83/2003-122 z 18. júna 2007 žalobu opäť zamietol a znova zaviazal žalobcu na náhradu trov konania. Na odvolanie žalobcu krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a zmenil rozsudok v trovách konania tak, že ich náhradu účastníkom konania nepriznal. Rovnako mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. *«Pri svojom rozhodovaní súd aplikoval ustanovenie § 150 O. s. p. Výnimočnosť okolností prípadu súd videl jedine v tom, že nie je jasné čo sa s vecami, ktoré boli premetom sporu vlastne stalo. A to aj napriek tomu, že ako konštatuje „keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný.“»* Podľa názoru sťažovateľa *„Súdy vo všetkých troch rozhodnutiach jednoznačne rozhodli o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno. Nikdy nijakým spôsobom nepreukázal, že by sťažovateľovi odovzdal veci o ktorých vydanie žiadal. Naopak bolo preukázané, že kľúč od miestnosti, kde mali byť veci uložené bol odovzdaný právnenému zástupcovi žalobcu. Poukazujem na to, že žalobca bol počas celého konania zastúpený advokátom, ktorý ako osoba právne vzdelaná a erudovaná, mal a mohol včas rozpoznať zjavnú neopodstatnenosť žaloby a poučiť svojho klienta o predpokladanom výsledku sporu. Namiesto toho žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu podával neustále odvolania a dokonca po vyše troch rokoch menil petit žaloby, pričom si musel byť vedomý jej zrejmého neúspechu. Z tohto pohľadu sa javí nesprávne a nespravodlivé prenášať trovy konania na sťažovateľa, ktoré mu vznikli pri viac ako štvorročnom spore a ktorý s predmetnými vecami nemal nikdy nič spoločné.“* V súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu (t. j. o trovách konania) sťažovateľ uviedol, že *„základnou zásadou pri náhrade trov konania je zásada zodpovednosti za výsledok sporu. V princípe znamená, že účastník, ktorý mal v spore plný úspech, má právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov konania. Ustanovenie § 150 O. s. p. je len modifikáciou tejto zásady pričom zákon pre jeho aplikáciu požaduje, aby v konkrétnom prípade existovali dôvody hodné osobitného zreteľa.“* V tomto smere poukázal na princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy) a príslušnú judikatúru súdov (všeobecných i ústavného) napr. III. ÚS 192/06, R 34/1982, R 23/1989. *„Z horeuvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Prešove považujem, za zjavne neodôvodnené a z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľné a neudržateľné, majúce za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu.“*

3. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Základné právo J. E. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 Co 145/2007-145 zo dňa 19. decembra 2007 vo výroku, ktorým zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a vo výroku, ktorým nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania porušené.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 Co 145/2007-145 zo dňa 19. decembra 2007 vo výroku, ktorým zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a vo výroku, ktorým nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania a vec vracia Krajskému súdu v Prešove, aby o nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť náhradu trov konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do pätnástich dní od právoplatnosti nálezu.“

4. K prijatej sťažnosti sa na základe výzvy ústavného súdu podľa § 29 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyjadril predseda kolégia krajského súdu podaním č. Spr. 10056/2009 zo 6. mája 2009 a k jeho stanovisku zaujal postoj sťažovateľ (prostredníctvom právneho zástupcu) v podaní z 24. mája 2009.

4.1 Predseda kolégia krajského súdu okrem iného uviedol, že „... že žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že veci, ktoré sú predmetom konania sa nachádzajú u žalovaného alebo, že tento by bol tieto veci akýmkoľvek spôsobom prevzal a neoprávnene zadržoval. Takéto dôkazy v tomto konaní predložené neboli.

Z týchto dôvodov nie je možné vyhovieť ani žalobe v tej časti, v ktorej sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 100.000,- Sk žalobcovi titulom náhrady škody. Okolnosť, že by žalovaný spôsobil žalobcovi prevzatím týchto vecí škodu taktiež

nebola preukázaná z tých istých dôvodov, ktoré sa vzťahujú na zamietnutie žaloby o vydanie vecí...

Pochybil však súd prvého stupňa pokiaľ ide o náhradu trov konania, pretože so zreteľom na výnimočné okolnosti tohto prípadu spočívajúce v nejasnosti, čo sa s predmetnými vecami vlastne stalo (aj keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný) najúčelnejšie bolo aplikovať ustanovenie § 150 O. s. p. v otázke náhrady trov konania. Preto v tejto časti odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a vyslovil v zmysle § 150 O. s. p., že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania.

Podľa rovnakých zásad bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania a to v zmysle § 150 O. s. p., podľa ktorého odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov.

Preto okolnosti uvádzané navrhovateľom v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť...“.

4.2 Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že «krajský súd... v podstate potvrdzuje skutočnosti, ktorými je odôvodnená ústavná sťažnosť. Teda to, že žalobca počas celého konania nepreukázal, že veci, ktoré boli predmetom sporu sa nachádzajú u žalovaného, resp. že by žalovaný predmetné hnutelné veci akýmkoľvek spôsobom prevzal a neoprávnene zadržoval. Tieto skutočnosti dokazujú, že sťažovateľ tento spor žiadnym spôsobom nevyvolal a iba sa bránil podanej žalobe. Dôležitý je aj jeho postoj v konaní, kde sťažovateľ nevytváral zbytočné trovy konania, dostavil na každé pojednávanie a písomnými podaniami vždy reagoval len na procesné úkony žalobcu...

Sťažovateľ sa naďalej domnieva, že Krajský súd... sa argumentačne nevyrovnal s použitím § 150 O. s. p. pri výroku o trovách konania. Odôvodnenie výnimočných okolností prípadu tvrdením, že „nie je jasné, čo sa predmetnými vecami vlastne stalo (aj keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný)“ je pozbavené logiky. Dovedené ad absurdum by navrhovateľ mohol vlastne žalovať kohokoľvek, kto s týmito vecami mohol hoci aj len teoreticky prísť do styku alebo mohol mať prístup do budovy, kde mali byť uskladnené a to bez obavy z neúspechu v spore a následnej povinnosti na náhradu trov konania. Takéto stanovisko súdu považujem z hľadiska právnej istoty za neobhájitelné a neudržateľné. Domnievam sa, že nie je správne a spravodlivé prenášať zodpovednosť za výsledok konania

a trovy stým spojené na účastníka, ktorý tento spor nezavinil a nepodielal sa na jeho zbytočnom predlžovaní.».

5. Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd prerokoval túto vec na neverejnom zasadnutí, pretože krajský súd vo vyjadrení k sťažnosti č. Spr. 10056/2009 zo 6. mája 2009 aj sťažovateľ v podaní z 24. mája 2009 vyslovili súhlas s tým, aby sa v tejto veci upustilo od ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) platného v rozhodnom čase tento upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 150 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

6. Podstata námietok sťažovateľa spočívala v tom, že krajský súd (na rozdiel od prvostupňového, pozn.) nesprávne rozhodol o trovách konania, keď mu ich náhradu nepriznal, hoci bol v konaní úspešný, pričom krajský súd toto rozhodnutie odôvodnil iba tým, že *„nie je jasné čo sa s vecami, ktoré boli predmetom sporu vlastne stalo“*. Sťažovateľ v tejto súvislosti tiež namietal, že pre aplikáciu § 150 OSP sa vyžaduje, *„aby v konkrétnom prípade existovali dôvody hodné osobitného zreteľa“*. Takéto dôvody v danej veci neexistovali ani ich krajský súd neuviedol, preto sťažovateľ považuje závery krajského súdu v namietanej časti tiež *„za zjavne neodôvodnené a z ústavného hľadiska za neospravedliteľné a neudržateľné, majúce za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu“*.

7. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil právny názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne

závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 114/08 a mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02).

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým zoberal do úvahy to, že namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie.

9. Aj keď sťažovateľ namietal iba časť rozsudku krajského súdu (o trovách konania) ústavný súd považuje za potrebné uviesť podstatné časti celého jeho odôvodnenia rešpektujúc vzájomnú súvislosť jednotlivých častí rozsudku. Z relevantnej časti napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd potvrdil prvostupňový rozsudok vo výroku o veci samej a zmenil ho vo výroku o trovách konania tak, že nepriznal účastníkom náhradu trov prvostupňového konania a odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol:

„Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému vydať mu veci presne špecifikované v žalobe pozostávajúce z kuchynského zariadenia alebo zaplatiť mu sumu 100.000,-Sk. Zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 47.949,-Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku...

Odvolací súd prejednal vec... a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania...

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že žalovaný mal prenajaté vrchné poschodie motorestu... Veci, ktoré sú predmetom konania neprevzal, tieto mu odovzdané neboli, pričom boli uložené do miestnosti, od ktorej nemal žalovaný kľúče. Tieto kľúče ako vyplýva z dokazovania vykonaného na súde prvého stupňa boli v skutočnosti odovzdané vtedajšiemu právnenému zástupcovi žalobcu.

Ďalej bolo už dokazovaním na súde prvého stupňa preukázané, že v čase keď sa užívania predmetného motorestu na základe nájomnej zmluvy ujal žalovaný prebiehala v tomto motoreste rozsiahla rekonštrukcia to znamená, že do objektu mali prístup aj iní pracovníci než samotný žalovaný alebo jeho zamestnanci.

Právne významnou okolnosťou spoluurčujúcou charakter posudzovania veci je aj to, že po trestnom oznámení zmiznutie predmetných vecí orgánom polície nebol zo strany týchto policajných orgánov zistený žiadny trestný čin, nedošlo k vzneseniu obvinenia alebo k trestnému stíhaniu akejkoľvek osoby a toto podanie žalobcu bolo orgánmi polície odložené tak ako to vyplýva z dokladov pripojených k spisovému materiálu.

Na základe toho je možné v zhode so súdom prvého stupňa konštatovať, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že veci, ktoré sú predmetom konania sa nachádzajú u žalovaného alebo, že tento by bol tieto veci akýmkoľvek spôsobom prevzal a neoprávnene zadržoval. Takéto dôkazy v tomto konaní predložené neboli.

Z týchto dôvodov nie je možné vyhovieť ani žalobe v tej časti, v ktorej sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 100.000,- Sk žalobcovi titulom náhrady škody. Okolnosť, že by žalovaný spôsobil žalobcovi prevzatím týchto vecí škodu taktiež nebola preukázaná z tých istých dôvodov, ktoré sa vzťahujú na zamietnutie žaloby o vydanie veci.

Z týchto dôvodov pre neunesenie dôkazného bremena na strane žalobcu správne postupoval súd prvého stupňa, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol a preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej ako vecne správne potvrdil...

Pochybil však súd prvého stupňa pokiaľ ide o náhradu trov konania, pretože so zreteľom na výnimočné okolnosti tohto prípadu spočívajúce v nejasnosti, čo sa s predmetnými vecami vlastne stalo (aj keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný) najúčelnejšie bolo aplikovať ustanovenie § 150 O. s. p. v otázke náhrady trov konania. Preto v tejto časti odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a vyslovil v zmysle § 150 O. s. p., že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania.

Podľa rovnakých zásad bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania a to v zmysle § 150 O. s. p., podľa ktorého odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov.“

10. Ústavný súd bez potreby hlbšej argumentácie prima facie konštatuje, že rozsudok krajského súdu v namietanej časti (o trovách konania) je z hľadiska práva nepreskúmateľný (zmätočný), teda z pohľadu ústavného prieskumu je arbitrárny, resp. zjavne neodôvodnený. Ani pri maximálne voľnej úvahe nevedel totiž ústavný súd zistiť dôvod aplikácie § 150 OSP v danej veci krajským súdom, ktorý v tejto súvislosti iba uviedol: „pretože so zreteľom na výnimočné okolnosti tohto prípadu spočívajúce v nejasnosti, čo sa s predmetnými vecami vlastne stalo (aj keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný) najúčelnejšie bolo aplikovať ustanovenie § 150 O. s. p. v otázke náhrady trov konania“. Tento dôvod krajský súd bez ďalšieho uviedol aj v rámci svojho vyjadrenia v konaní pred ústavným súdom.

11. K uvedenému ústavný súd dodáva, že prax všeobecných súdov je jednotná v názore, že „aplikácia ustanovenia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99, uverejnené ZSP č. 1/2000). Podobne (pozri

ASPI, judikatúra pri § 150 OSP, Rc: Cpj 40/88) „je potrebné mať na pamäti, že použitie uvedeného ustanovenia musí vždy zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočnú povahu. Nepriznanie náhrady nákladov konania podľa ustanovenia § 150 OSP nemožno odôvodniť len všeobecným záverom hodnotiacim význam rozhodovania o určitom nároku“ (podobne R 23/1989).

12. Zákonom a súdnou praxou predpokladaná výnimočnosť aplikácie § 150 OSP môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov konania.

Vzhľadom na už uvedené, podľa názoru ústavného súdu ani v okolnostiach posudzovanej veci nebolo (v princípe) vylúčené použitie § 150 OSP, ale za predpokladu, že takéto rozhodnutie bude náležite odôvodnené. Krajský súd týmto spôsobom nepostupoval.

13. Právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy prelína aj princíp právnej istoty (ako jeden z prvkov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy), v zmysle ktorého súdy majú v rovnakých alebo analogických situáciách rozhodovať rovnako.

14. Ustanovenie § 157 ods. 2 OSP (pozri jeho citácia v úvode II. časti) treba z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. K rovnakým záverom dospel tiež Európsky súd pre ľudské práva a slobody v súvislosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru, v obsahu ktorého nemožno vidieť zásadne rozdiely s čl. 46 ods. 1 ústavy, keď do práva na spravodlivé prejednanie veci zahrnul tiež právo účastníka súdneho konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (pozri tiež Repík, Bohumil. Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo. 2002. 152 s.). V neposlednom rade ústavný súd už vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na

všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03).

15. Pokiaľ sa teda krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku zamerlal v súvislosti s rozhodnutím o trovách konania len na konštatovanie, že dôvodom na aplikáciu § 150 OSP bola iba nejasná okolnosť „čo sa s predmetnými vecami vlastne stalo (aj keď nebolo preukázané, že ich prevzal žalovaný)“, a to bez náležitého ďalšieho odôvodnenia, postupoval v rozpore so zákonom, a tým porušil právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a zásadu spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke, preto ústavný súd vyslovil, že krajský súd namietaným rozsudkom v napadnutej časti porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

16. Keďže namietaným rozsudkom krajského súdu v napadnutej časti (o trovách konania) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pozri bod 2 výroku nálezu) a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

17. Napokon ústavný súd rozhodol o náhrade trov konania úspešného sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu), ktorej výšku sťažovateľ nešpecifikoval. S poukazom na § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde a vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (2 úkony právnej pomoci v roku 2008 po 3 176 Sk, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov po 190 Sk, spolu 6 732 Sk, čo po prepočte na euro predstavuje sumu 223,46 €). Priznanú náhradu trov

právneho zastúpenia v celkovej sume 223,46 € je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP). Podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 24. mája 2009 k vyjadreniu krajského súdu nemalo ústavnoprávnu relevanciu (nepoukázal na nič nové v danej veci), preto mu ústavný súd nepriznal ústavnoprávnu relevanciu.

18. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2009